

משניות בבא מציעא פ"ג משנה יב'

יחידת הוראה: משניות בבא מציעא פרק ג' משנה יב'
נושא השיעור: שליחת יד בפיקדון

הצגת המשנה:

מתנ"י: ג,יב

השולח יד בפיקדון--בית שמאי אומרין, ילקה בזוסר וביתר; בית הלל אומרין, כשעת הוצאה. רבי עקיבה אומר, כשעת התביעה. הוושב לשלוח יד בפיקדון, בית שמאי מוזייבין; ובית הלל אומרין, אינו זויב, עד שעה שישלוח יד. כיצד: הטא את הזובית, ונטל ממנה רביעית, ונשברה--אינו משלם אלא רביעית; הגביהה, ונטל ממנה רביעית, ונשברה--משלם את הכול.

מבנה מערך

א. המקצוע: משנה

יח"ל: מסכת בבא מציעא פ"ג משנה יב'
 נושא: דין השומר השולח או מתכוון לשלוח יד בפיקדון

ב. מטרה לימודית:

- התלמיד יוכל להסביר מהן המקרים השונים במשנה.
- התלמיד ידע להגדיר את מעמד השומר ואת מחויבותו לחפץ הנפקד
- התלמיד יוכל להסביר את הקשר בין שני חלקי המשנה
- התלמיד ידע להסביר את המחלוקת במשנה
- התלמיד ידע להבדיל בין הפרשנים השונים

ג. מטרות פורמליות(מיומנות):

- התמודדות עצמאית עם הבנת הקטע.
- ההבדל העקרוני בין אופי השמירה על החפץ.

ד. מטרות חינוכיות דתיות:

- איסור שימוש ברכוש של הזולת ללא רשות.

ה. מבנה שיעור:

זמן בדק'	שיקול דידיקטי	דרך ההוראה	פעילות ההוראה	שלב
5	<ul style="list-style-type: none"> פעילות רקע המכוונת את הלומד לנושא המשנה 	תשובות התלמידים יהיו כתובות על הלוח שורה א'	המורה יפתח את השיעור בשאלה: מה דינו של אדם שהשתמש בפיקדון ללא רשות המפקיד?	א התייחס
		על הלוח שורה ב'	הצגת מקורות על הלוח והמורה ישאל האם ניתן להסתייע במקור לכתיבה תשובה שונה	
10	<ul style="list-style-type: none"> פעילות רקע להבנת המושגים של המשנה טיפול בתכנים ברמת הבנת הנקרא המשך יצירת שיתוף התלמיד בתהליך הלמידה 	משנה כתובה חלוקת המשנה למס' תלמידים	קריאת חלק א' במשנה על ידי תלמיד תוך מתן הסבר למושגים של המשנה: שליחת יד בפיקדון: אדם שמשתמש בחפץ שהופקד אצלו. ילקה בחסר וביתר: דוג' רחל טעונה צמר כשעת ההוצאה: בשעה ההוצאה מבית הבעלים או בשעת שימוש בחפץ כשעת התביעה: כעת שהמפקיד תבע את השומר לדין. הטה את החבית: ללא ההגבה ונטל הימנה רביעית: לוג יין משלם דמי כולה: דמי כל החבית	ב מהלך השיעור
8	הכרת מבנה המשנה והבנת הקשר בין שני חלקיה. והבחנה בין הפרשנים	<ul style="list-style-type: none"> המורה יזמין 2 תלמידים כדי להציג מקרה של שולח או חושב 	<ul style="list-style-type: none"> הבדל בין השולח לחושב הבהרת עניין "כיצד" כהמשך או כדין בפני עצמו. הסבר לפירוש רש"י, והריטב"א 	ג מהלך השיעור
10	<ul style="list-style-type: none"> זהוי נקודת המחלוקת 	המורה יציג על הלוח טבלה לביאור השיטות השונות	הסבר למח' בין ב"ש וב"ה ור"ע וטעם המח' הסבר למקרה של הטיית חבית כמופיע בדף עבודה.	ד
12	פעולות לבדיקת הישגי הלומד	דף עבודה לתלמיד	התלמיד ימלא את דף העבודה	ה
		דיון בכיתה סיכום סופי על הלוח שורה ג'	סיכום על כל המקרים המובאים במשנה ומענה לשאלה בפתיחה	ו סיום
45	אורך השיעור כ...			

ד. קשיי לומד מרכזיים ביחידה:

1. הקשר למצב הפיקדון לבין מחויבותו של השומר
2. הקשר בין החלקים במשנה

ה. מראה הלוח:

מקורות על הלוח:

- "כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגונב מבית האיש אם ימצא הגנה ישלם שנים אם לא ימצא הגנה ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלוז ידו במלאכת רעהו" (שמות כב, ו-ז)
- "לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו" (ויקרא ה, כד')
- "על כל דבר פשע" (שמות כב' זז')
- ביאור השיטות כמופיע בדף עבודה להלן:
- הקראת הפרשנים השונים

דף עבודה לתלמיד

משבצת שהתלמיד ימלא (מופיע כמשבצת ריקה בדף עבודת התלמיד)

פרק ג' משנה יב'			
נושא: דין השולח יד בפיקדון			
מקרה א'			
שלח יד בפיקדון		מצב הפיקדון	
לאחר שליחת היד		זמן הנזק	
חייב		הדין	
השומר נעשה כשואל ומתחייב גם באונס		הטעם:	
לדעת ר"ע	לדעת ב"ה	לדעת ב"ש	אופן התשלום
כשעת התביעה	כשעת הוצאה	ילקה בחסר וביתר	הסבר:
בעת תביעת המפקיד לדין את השומר	<ul style="list-style-type: none"> באותה מצב שקיבלו (גמ') שווי בעת שליחת היד(רש"י) 	בחסר: משלם את מה שהחסיר בחפץ ביתר: משלם מה שהתוסף לחפץ	
העניין הוא של יוקר זול: גם בין הוזלה או הוקרה "לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו"	המח' לעניין שבח הגזילה:		הנימוק:

נושא: דין החושב לשלוח יד בפיקדון			
מקרה ב'			
חושב לשלוח יד בפיקדון (בפני עדים) הערה: חושב נחשב לאמירה		מצב הפיקדון	
טרם שלח את ידו		זמן שליחת היד	
לדעת ב"ה פטור	לדעת ב"ש חייב	הדין	
"אם לא שלח ידו במלאכת רעהו"	"על כל דבר פשע" דיבור כפשיעה		הנימוק:

נושא: החושב לשלוח יד בפיקדון			
מקרה ג' (חבית יין)			
חושב לשלוח יד בפיקדון (בפני עדים)		מצב הפיקדון	
שלא בזמן הנטילה (באונס)		זמן הנזק	
רביעית בהגבהה. או ע"מ ליטול	רביעית בהטיית הכד		דרך שליחת היד
חייב בכל החבית	פרשנות: במצב שהיין החמיץ חייב בכל החבית	חייב ברביעית	הדין
הגביה ע"מ לשלוח בו יד קנה את החבית וחייב באונס	בגלל שחסר נטיית היין להחמיץ ונחשב למזיק בידיים	לא קנה את החבית ולכך אינו חייב במצב של אונס	הנימוק: